

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania H. [...] Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanych: W. B. i J. S.
o objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się Spółki na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania H. Spółki z o.o. w K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C. przy udziale zainteresowanych: W. B. i J. S. – oddalił apelację odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 6 czerwca 2018 r., sygn. akt X U (...), w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołania Spółki od decyzji organu rentowego z dnia 16 października 2017 r., w których ZUS Oddział w C. objął obowiązkiem

ubezpieczeń społecznych ubezpieczonych: W. B. i J. S., jako zleceniobiorców płatnika składek – H. Spółki z o.o. w K. w okresach wskazanych w decyzjach.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się Spółka zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano – z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. -, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (tj. również w zakresie: wyjaśnienia relacji pojęć „renowacji”, „restauracji”, remontu”, „czynności remontowanych” odnoszących się do unikalnych obiektów o charakterze zabytkowym, których realizacja może być jedynie przekazana osobom posiadającym nie tylko odpowiednie kwalifikacje merytoryczne, ale również doświadczenie zawodowe); jak również w zakresie kwalifikacji umów mających za przedmiot renowację (naprawę) przęsła ogrodzenia na zabytkowym Cmentarzu Komunalnym, czy montaż grzejników jako umów mieszanych o cechach umowy o dzieło. W ocenie autora skargi istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych (w szczególności pomiędzy sądami gospodarczymi a sądami pracy i ubezpieczeń społecznych), tj. na tle niniejszej sprawy w zakresie związanym z kwalifikacją prawną umowy mającej za przedmiot renowację (restaurację) ogrodzenia (fragmentu) zlokalizowanego w ramach zabytkowego Cmentarza Komunalnego w K. (a zatem pracę o charakterze rzemieślniczym) jako umowy li tylko o świadczenie usług (jak ostatecznie błędnie przyjął w zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny w (...), a nie umowy mieszanej z przewagą cech umowy o dzieło), a aktualnym stanowiskiem obecnym w orzecznictwie sądów powszechnych, w których uznaje się, iż „prace przy renowacji drzwi” jak również restauracji zabytkowych fragmentów ogrodzenia (restauracja) ma charakter dzieła w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego (art. 627 k.c. i nast.), a nie czynności świadczenia usług (w rozumieniu np. art. 750 k.c.). Wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w (...) w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia praktycznie nie odniósł się do zarzutów związanych z zainteresowanymi. Oczywiście jest przy tym, że wyjaśnienie podstawy prawnej jest koniecznym wymogiem każdego uzasadnienia orzeczenia (art. 328 k.p.c., art. 387 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1) odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o: 2) oddalenie skargi kasacyjnej, w obydwu przypadkach o: 3) zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się Spółki nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu

argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor skargi nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przede wszystkim uzasadnienie wniosku zostało ograniczone do ogólnikowego zarysowania jakiejś kwestii bez powiązania jej z odpowiednią jurydyczną argumentacją, którą autor skargi wykazałby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1

k.p.c. Autor skargi w konstrukcji swojego „zagadnienia” nie uwzględnił stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w zakresie oceny charakteru prawnego spornych umów zawieranych przez odwołującą się Spółkę z zainteresowanymi. Sąd drugiej instancji uwzględnił to, że zainteresowany W. B., zgodnie z umową, dokonał naprawy, fugowania i montażu nakryw ogrodzenia, a zainteresowany J. S. miał za zadanie usunąć awarię instalacji wodnej i zamontować grzejniki ciepłe w budynkach. Według Sądu drugiej instancji samo sformułowanie umów akcentowało przede wszystkim wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat, rozumiany jako „oznaczone dzieło” w rozumieniu art. 627 k.c., tj. coś, co odróżnia się w szczególnie sposób od innych występujących na danym rynku rezultatów pracy - materialnych bądź niematerialnych. Wykonane przez zainteresowanych prace nie zostały z góry (przy zawarciu umów) określone według kryteriów, czy technicznych parametrów, pozwalających na ścisłe zindywidualizowanie dzieła. Sposób wykonania pracy (w zespole pracowników płatnika) polegającej na podjęciu powtarzalnych stosunkowo prostych czynności w pewnej ciągłości czasowej determinowanej nie przez wykonawców, lecz przez zamawiającego, a także niezdolność poddania końcowego efektu pracy ścisłemu technicznemu, z góry sprecyzowanemu sprawdzianowi pod kątem wad (oprócz ogólnej oceny wizualnej całości prac) oznacza świadczenie usługi w interesie innej osoby, w sensie art. 750 k.c., a tym samym, sporna kwestia oceny przedmiotowych umów dokonana w aspekcie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 prowadzi do konkluzji o istnieniu tytułu do ubezpieczeń społecznych dla ubezpieczonych.

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej

propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

W uzasadnieniu wniosku nie zawarto odpowiedniej jurydycznej argumentacji wykazującej, że w sprawie rzeczywiście występuje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. O rozbieżności w orzecznictwie sądowym nie przekonuje powołanie się przez skarżącego na wskazane w uzasadnieniu wniosku wyroki Sądów powszechnych. Brakuje wykazania w formie odpowiedniej argumentacji rozbieżności w wykładni przepisów prawa określających przedmiotowe zagadnienie z uwzględnieniem odmienności stanów faktycznych spraw, na tle których zapadły powołane przez skarżącą wyroki oraz zaskarżony rozpatrywaną skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11

stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autor skargi oczywistą zasadność jego skargi wiąże z twierdzeniem, że „Sąd Apelacyjny w (...) w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia praktycznie nie odniósł się do zarzutów związanych z zainteresowanymi”. Taka – sugerowana w uzasadnieniu wniosku sytuacja – nie miała miejsca. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera bowiem elementy określone zarówno w poprzednio obowiązującym

art. 328 § 2 k.p.c. jaki i w obecnie obowiązującym art. 387 § 2¹ k.p.c. – w szczególności precyzyjnie określa (wyjaśnia) podstawę prawną wyroku wraz z przytoczeniem odpowiednich (wskazanych) przepisów prawa.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.